

Verkiezingsprogramma-teksten

kunst & cultuur

Selectie uit het verkiezingsprogramma van GroenLinks-PvdA, 2023.

Visie, kunst & cultuur hoofdstuk + andere gerelateerde teksten.

Het belang van culturele verrijking, pagina 15 (Visie)

Cultuureducatie en culturele participatie zijn cruciale bouwstenen voor een samenleving die diversiteit omarmt en sociale cohesie bevordert. Kunst is als een spiegel die toont wat mooi is of verbeeldt hoe het anders had kunnen zijn. Juist in een samenleving waar onderling vertrouwen en respect broos zijn, is kunst en cultuur belangrijk. Naast overdracht van cultureel erfgoed nodigen kunst en cultuur uit tot debat en het laat licht schijnen op nieuwe perspectieven. Het is de zuurstof van een inclusieve samenleving. Daarom willen wij dat kunst en cultuur toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht afkomst of inkomen.

5.7 Een rijk aanbod aan kunst en cultuur, pagina 76 (kunst en cultuur hoofdstuk)

- De waarde van kunst en cultuur. Kunst en cultuur is van onschatbare waarde voor onze samenleving. Het bereiken van groepen, die nu nog nauwelijks toegang hebben tot kunst en cultuur is van het grootste belang. Juist in een samenleving waar onderling vertrouwen en respect in zwaar weer verkeert is kunst en cultuur uiterst belangrijk als stimulator van geloof in en respect voor wat mooi en goed is. Kunst en cultuur moet naast overdracht van cultureel erfgoed ook ruimte geven aan kunst, die schuurt en uitnodigt tot debat.
- Ruim aanbod van culturele voorzieningen. We investeren in de culturele en creatieve sector, niet alleen via het Rijk, maar ook via gemeenten en provincies. Cultuurparticipatie, amateurkunst en muziekverenigingen ondersteunen we extra. Wij hechten grote waarde aan regionale spreiding van culturele voorzieningen en subsidies. We zetten in op een toereikend veld van kleinere laagdrempeligere productiehuizen, die naast grote instellingen essentieel zijn voor de vitaliteit van de cultuursector en voor de toegankelijkheid voor het (regionaal) publiek.
- De bibliotheek voor iedereen. Wij stellen de toegankelijkheid, bereikbaarheid en kwaliteit van de bibliotheek voor de langere termijn veilig. We maken het basisabonnement van de bibliotheek gratis voor iedereen. Bibliotheken gaan samenwerken met scholen om daar een wisselende en hoogwaardige collectie boeken te garanderen. We houden vast aan de plannen om een zorgplicht voor gemeenten in te voeren die voorschrijft dat in iedere kleine gemeente of grootstedelijke buurt met kansengelijkheidsproblemen een bibliotheek moet zijn.

- Een eerlijkere beloning voor makers. Wij willen fair pay & fair practice als norm hanteren binnen de culturele sector. Bij het verstrekken van subsidies, zowel door de rijksoverheid, provincies als gemeenten, zal fair pay & fair practice een bindende voorwaarde zijn. Subsidies moeten zodanig geormerkt worden dat deze direct terechtkomen bij makers en uitvoerenden. Een eerlijke beloning voor cultuurwerkers, docenten, kunstenaars, scheppend en uitvoerend, staat hoog op onze agenda om de sociale positie van de kunstenaars te versterken. Zoals in hoofdstuk 2 aangegeven, creëren we een collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering en pensioen voor alle werkenden, waar ook culturele zelfstandige (zzp'ers) onder vallen.

- Eenvoudigere en langetermijnsubsidies. We gaan uit van vertrouwen en creatieve vrijheid. We versoepelen de voorwaarden en verantwoordingseisen van projectsubsidies, verlagen en verkorten de aanvraagprocedures en breiden de mogelijkheden uit om mondeling subsidie aan te vragen. We willen dat fondsen de mogelijkheden uitbreiden om bij kleinere bedragen direct kunstenaars laagdrempelig te financieren. Voor structurele financiering maken we het mogelijk om voor acht jaar - in plaats van vier jaar - subsidie aan te vragen. We creëren in de subsidieregelingen ruimte voor experiment in de cultuursector en geven kunstenaars de vrijheid en de kans om te experimenteren en te innoveren.

- Investerings in Nederlandse culturele producten. We stimuleren de Nederlandse creatieve maakindustrie met fiscale voordelen en een fonds dat leningen verstrekt aan Nederlandse producties. Voor commerciële online-exploitanten voeren we een exploitatieheffing in over de inkomsten van onder meer streamingsabonnementen. We houden vast aan het lage btw-tarief van 9% voor cultuur en media. Wij willen de culturele sector ondersteunen bij het benutten van digitale mogelijkheden voor kunstproductie, -verspreiding en -beleving. Tegelijkertijd zullen we aandacht besteden aan de bescherming van auteursrechten en de privacy van kunstenaars en consumenten. Wij willen vaste plekken door het hele land realiseren waar we makers van kunst en cultuur tegen een betaalbare prijs kunnen ondersteunen. Wij waarborgen dat deze plekken - ook op termijn - bereikbaar blijven voor de makers van kunst en cultuur.

- Rijksmusea één dag per maand gratis. Om iedereen kans te geven om onze Rijksmusea te bezoeken, worden ze één dag per maand gratis toegankelijk.

- Inclusieve cultuur. We willen alle mensen, alle inkomensgroepen, alle leeftijden en alle levensovertuigingen bereiken. Wij voeren actief beleid om diversiteit binnen culturele instellingen en organisaties te bevorderen. We maken de naleving van de Code Diversiteit en Inclusie een voorwaarde voor het ontvangen van subsidie. Daarnaast streven we naar een culturele sector die een afspiegeling is van alle culturele stromingen en daarbij toegankelijk is voor iedereen. Wij bevorderen de culturele uitwisseling met ander landen en culturen om diversiteit te vieren en gezamenlijke uitdagingen aan te gaan. We zorgen dat musea zich actief inzetten om roofofstal uit hun collectie terug te geven. Hierbij is onderhandeling mogelijk, maar moeten de wensen van de rechtmatige eigenaars leidend zijn.

- Talentontwikkeling en perspectief voor jonge kunstenaars beleid. Jonge kunstenaars verdienen de kans om hun talenten te ontwikkelen en door te groeien. Overheden en productiefondsen gaan talentontwikkeling stimuleren door jonge kunstenaars opdrachten aan te bieden. Wij bevorderen samenhangende lokale talentroutes, zodat jongeren de weg naar het professionele podium (muziek, dans, theater, beeldende kunst) kunnen bewandelen. Om te voorzien in lokale cultuureducatie en -participatie bevorderen we de heroprichting van publiek gesubsidieerde muziekscholen en centra voor kunstzinnige vorming. Het onderwijs hier wordt gegeven door gekwalificeerde (vak)docenten die in loondienst zijn.

- Meer cultuuronderwijs voor scholieren. We zorgen ervoor dat kinderen veel in contact komen met cultuur, zoals theater, dansvoorstellingen en concerten. Dat doen we door een verhoging van het budget voor de cultuurkaart. Scholen krijgen middelen om vakleraren in te zetten voor cultuuronderwijs en we versterken de samenwerking van scholen en kunstopleidingen met de culturele sector.

- Geen winst op doorverkoop tickets. We verbieden de bedrijfsmatige doorverkoop van tickets en we leggen de variabele beprijzing aan banden.

- Aandacht voor regionale cultuur. We investeren in instituten voor de bescherming en bevordering van regionale talen en dialecten. Daarnaast geven we provincies de opdracht om onderwijsrichtlijnen te ontwikkelen met betrekking tot de regionale taal, cultuur en geschiedenis. Deze richtlijnen moeten ruimte laten voor scholen om een lokale invulling aan te geven.

- We zorgen voor cultuur erfgoed. Wij hechten waarde aan het behoud van ons cultureel erfgoed. Door extra middelen vrij te maken voor, en te investeren in, restauratie en behoud van monumenten, historische gebouwen en archeologische vindplaatsen, kunnen we - vanuit dit historisch besef - ons rijke verleden behouden en beschermen voor toekomstige generaties. Wij garanderen het voortbestaan van Nederlandse topinstellingen in de culturele sector, waaronder de symfonische orkesten.

- We verrijken de openbare ruimte. Kunst in de openbare ruimte verrijkt onze leefomgeving en draagt bij aan de identiteit van onze steden en dorpen. Wij willen de kunst in de openbare ruimte bevorderen.

Aan kunst en cultuur gerelateerde teksten, elders te vinden in het verkiezingsprogramma:

A Samen voor een hoopvolle toekomst, pagina 6

We staan voor een grote opgave: bouwen aan een duurzaam Nederland waarin we allemaal de zekerheid hebben dat we ons bestaan vorm kunnen geven en ons kunnen ontwikkelen. Mensen willen weer grip hebben op hun leven en omgeving. Dat vraagt naast bestaanszekerheid om goede en voor iedereen toegankelijke basisvoorzieningen als onderwijs, huisvesting, zorg, cultuur en veiligheid.

1 zeggenschap en vertrouwen, pagina 7

Wij keren het tij

Het goede nieuws is dat als iets het gevolg is van politieke keuzes, we met andere keuzes het tij kunnen keren. Dat blijkt ook uit verschillende initiatieven van experimenterende gemeenten, enthousiaste burgercollectieven en moedige bedrijven. Zo heeft de gemeente Eindhoven het Philips-landgoed de Wielewaal gekocht, waar inwoners gaan genieten van schone lucht en natuur. In Tilburg, Zaanstad en Amsterdam krijgen mensen in de bijstand extra geld, en Utrecht schrapt strenge bijstandsregels voor jongeren. In de regio Twente zorgt het Twents Fonds voor Vakmanschap ervoor dat inwoners zich kunnen bijscholen. De gemeente Groningen voerde met succes basisbanen in. In Maastricht gaan ze voortvarend aan de slag met het vergroten van sociale veiligheid onder jongeren. *En het project van Stichting Leerorkest Nederland zorgt ervoor dat kinderen uit arme wijken een instrument leren bespelen.*

3 Bestaanszekerheid voor iedereen, pagina 13

Publieke voorzieningen als basis van de samenleving

Nog te vaak worden publieke voorzieningen weggezet als ‘collectieve lasten’ die slecht zouden zijn voor de economie. Wij zien publieke voorzieningen als investeringen in de samenleving. Want de sociale zekerheid, de zorg, *kunst en cultuur*, sport, het onderwijs en de volkshuisvesting zijn stuk voor stuk sectoren die aan de basis staan van een vitaal, veerkrachtig, vindingrijk en hoopvol Nederland. Deze sectoren zijn een cruciaal onderdeel van onze economie en samenleving, en moeten voor iedereen beschikbaar en toegankelijk zijn, nu en in de toekomst.

2.3 Een sociaal vangnet en goed pensioen, pagina 37

Collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering en pensioen voor alle werkenden. Veel zzp'ers hebben geen vangnet in geval van pech of ziekte. Daarom komt er op termijn een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor alle zzp'ers, met een eerlijke bijdrage van de opdrachtgever en een inkomensafhankelijke premie. We zorgen voor een betaalbare premie. De overheid springt zo nodig financieel bij om te garanderen dat deze verzekering voor iedereen toegankelijk is. *Wij scheppen de randvoorwaarden voor zzp'ers om toetreding tot pensioenfondsen zo makkelijk mogelijk te maken.* Werknemers in loondienst houden dezelfde rechten en plichten die ze nu hebben, zoals loondoorbetaling bij de eerste twee jaar ziekte (de wachttijd) en eventueel via een cao vastgelegde bovenminimale verzekeringen. Alle werkenden – tot een bepaald inkomen – gaan voortaan verplicht vanaf dag één pensioen opbouwen. Opdrachtgevers van zelfstandigen betalen daaraan mee, zodat ook zzp'ers een fatsoenlijk pensioen opbouwen.

3.3 De gemeenschap aan het roer, pagina 44

Bloeiende gemeenschappen in de wijk. De democratie begint op buurt- en wijkniveau en bij alle andere manieren waarop burgers zich organiseren. We investeren daarom fors in de leefbaarheid van buurten en wijken en in plekken waar mensen samenkomen en zich kunnen organiseren. We stoppen de afbouw van de buurthuizen in Nederland, organiseren *een landelijk dekkend netwerk van openbare bibliotheken* en zorgen dat er in alle buurten en wijken voldoende gemeenschappelijke plekken zijn waar je graag wilt zijn. *In dit kader zorgen we ook voor de terugkeer van culturele voorzieningen in die wijken.*

5.3 Onderwijs voor kansen en ontwikkeling, pagina 58

Extra aanbod op school. We zetten in op financiering voor gemeenten zodat gratis ontbijt wordt aangeboden en een gratis lunch voor leerlingen die niet naar huis gaan. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat deze taak op het bordje van de leraren terecht komt. In alle scholen is alleen nog maar gezond en verantwoord voedsel te krijgen. Daarnaast kunnen aanvullende taallessen worden aangeboden. We faciliteren de ontwikkeling naar brede scholen en integrale kindcentra. We ondersteunen samenwerking tussen de opvang en scholen door de voorwaarden samen te brengen in één wettelijk kader en één financieringsstructuur. Om de kansen van kinderen te vergroten zijn in verschillende regio's rijke schooldagen ingevoerd: elk kind krijgt een *rijk programma met sport, dans, cultuur*, techniek, natuur, begeleiding en nabije zorg met een goede balans tussen inspanning en ontspanning. Wij willen deze ontwikkeling van rijke schooldagen doorzetten en op termijn verder uitbreiden in de rest van het land.

Gezondheid is breder dan de zorg, pagina 69

Meer aandacht voor collectieve preventie. De regionale zorgfondsen worden gestimuleerd om 5% van hun budgetten te besteden aan preventie. Ook het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gaat meer geld uitgeven aan preventie. Preventie is vaak gericht op individuele leefstijlveranderingen, maar wij willen ook meer aandacht voor collectieve preventie. Daarom verankeren we een integrale aanpak van suïcidepreventie in de wet. Daarnaast formuleren we, analoog aan de klimaatdoelen, wettelijke gezondheidsdoelen die richtinggevend zijn voor landelijke, regionale en lokale partijen. *De inzet van culturele participatie in de vorm van muziek, theater of schilderen zijn hierbij beproefde middelen. Ook voor jongeren zijn er langs deze weg mogelijkheden als alternatief voor uitgaan.*

5.5 Veiligheid is bestaanszekerheid Veiligheid is nodig voor leefbaarheid, pagina 71

Jongeren weerbaar maken. Al op jonge leeftijd worden jongeren met weinig bestaanszekerheid en toekomstperspectief geronseld voor kleine klusjes, wat de eerste stap kan zijn naar een 'carrière' in de criminaliteit. Eenmaal in het criminele circuit, komen ze daar moeilijk weer uit. Wij vinden dat we als samenleving deze jongeren niet aan hun lot mogen overlaten, om pas naar ze om te kijken wanneer criminele activiteiten hun levens al hebben verwoest.

Binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid geven we extra aandacht aan het onderdeel Preventie met Gezag. We nemen de voedingsbodem voor criminaliteit weg door jongeren perspectief te bieden: toegang tot goed onderwijs, een dak boven hun hoofd, financiële zekerheid en kans op een baan. De meest kwetsbare jongeren beschermen we tegen de verlokkingen van criminele organisaties door samen met ouders, gemeenten, scholen, jeugdzorg, (specialistische) jongerenwerkers, rolmodellen en politie beschermende netwerken om ze heen te bouwen.

Naast sport is de inzet van culturele participatie in de vorm van muziek, theater of schilderen, hierbij een beproefde methode. Jongeren die de fout in zijn gegaan, helpen we terug op het rechte pad.

5.8 Wij investeren in alle regio's, pagina 79

Extra aandacht voor regionaal cultureel aanbod. Culturele voorzieningen moeten niet alleen in de Randstad van hoge kwaliteit zijn en gesubsidieerd worden maar door heel Nederland. We zullen extra investeren om zo een breed publiek te bereiken en culturele rijkdom te verspreiden over het hele land.

Bron: <https://groenlinkspvda.nl/verkiezingsprogramma/>

Dit document is opgesteld op 28 oktober 2023.

